

СЕКЦІЯ 7
ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 336.1

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-3-18>**Дропа Я.Б.***доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка***Піхоцька М.Р.***аспірант кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка***Dropa Yaroslav***Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Finance, Money Circulation and Credit
Ivan Franko National University of Lviv***Pihotska Maria***Graduate Student of the Department of Finance, Money Circulation and Credit
Ivan Franko National University of Lviv***ДІЄВІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ
В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ****EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL CONTROL IN THE CONDITIONS
OF THE MARKET ECONOMY OF UKRAINE****АНОТАЦІЯ**

У статті розкрито сутність державного фінансового контролю за діяльністю бюджетних установ, визначено його мету й завдання на макро- та мікроекономічному рівнях, подано органи, які проводять зовнішній та внутрішній державний фінансовий контроль, проаналізовано результати діяльності Рахункової палати України щодо проведення фінансового контролю, окреслено головні напрями реформування державного фінансового контролю в умовах посилення євроінтеграційних процесів. Розглянуто аспекти щодо значення та ролі державного фінансового контролю в системі ринкових відносин, необхідність його системного розвитку та вдосконалення напрямів його організації, а також визначення дієвих методів функціонування у майбутньому. Запропоновано кожному органу системи державного фінансового контролю окреслити сферу впливу, що дасть реальну можливість цілеспрямовано впливати на фінансову політику держави.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, аудит, ревізія, перевірка, Рахункова палата, контролюючі органи, фінансові порушення, бюджетні кошти.

АННОТАЦИЯ

В статье раскрыта сущность государственного финансового контроля за деятельностью бюджетных учреждений, определены его цели и задания на макро- и микроэкономическом уровнях, представлены органы, проводящие внешний и внутренний государственный финансовый контроль, проанализированы результаты деятельности Счетной палаты Украины касательно проведения финансового контроля, определены главные направления реформирования государственного финансового контроля в условиях усиления евроинтеграционных процессов. Рассмотрены аспекты касательно значения и роли государственного финансового контроля в системе рыночных отношений, необходимость его системного развития и совершенствования направлений его организации, а также определения действенных методов функционирования в буду-

щем. Предложено каждому органу системы государственного финансового контроля очертить сферу влияния, что даст реальную возможность целенаправленно влиять на финансовую политику государства.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, аудит, ревизия, проверка, Счетная палата, контролирующие органы, финансовые нарушения, бюджетные средства.

ANNOTATION

The article reveals the essence of state financial control over the activities of budgetary institutions, defines its purpose and objectives at the macro and microeconomic level, presents the bodies conducting external and internal state financial control, analyzes the results of the Accounting Chamber of Ukraine on financial control, outlines the main directions reforming public financial control in the context of strengthening European integration processes. Aspects of the importance and role of public financial control in the system of market relations, the need for its systematic development and improvement of its organization and the definition of effective methods of operation in the future are considered. It is argued that today the system of financial control practically does not perform a preventive function, and mostly states violations. Therefore, it is necessary to create a more integrated, structured system of general financial control in a single information space of public finance management system with mechanisms of interaction, justification of its development strategy, improvement of forms and methods of control actions, increase their efficiency and effectiveness. The need to clarify the conceptual basis for the formation and development of financial control, its organization, understanding of how its bodies function, the development of new methodologies and experience in the implementation of control measures. It is stated that the transformational model of financial control requires the introduction of qualitatively new management at the present stage of development of Ukraine's economy, which is increasingly acquiring the properties of mixed. It is proved that in practice the weakness of the activity of controlling bodies is the

lack of a clear methodological basis for conducting inspections, as the most frequently used audit, which does not allow to identify funds used for other purposes. It is proposed to each body of the system of state financial control to outline the sphere of influence, which will give a real opportunity to purposefully influence the financial policy of the state.

Key words: state financial control, audit, audit, audit, Accounting Chamber, controlling bodies, financial violations, budget funds.

Постановка проблеми. За роки державної незалежності сформовано головні складові частини демократичного суспільства та побудовано господарську систему України. Одночасно з процесом державотворення та переходом до ринкової економіки відбувалося становлення системи державного фінансового контролю в Україні. В умовах утвердження євроінтеграційного курсу у державі виникає потреба реформування економіки та модернізації державного фінансового контролю відповідно до сучасних викликів.

В результаті демократичних перетворень сучасний етап розвитку України характеризується тенденціями до зміцнення державної влади, підвищення її ролі в системі управління економікою, посилення боротьби з корупцією та правопорушеннями в економічній сфері. У зв'язку з цим об'єктивно зростають значення й роль фінансового контролю в системі державного управління, що актуалізує пошук напрямів його вдосконалення в Україні.

Сьогодні фінансовий контроль стає важливим елементом системи державного контролю в умовах розбудови економіки та забезпечує перевірку законності, доцільності й ефективності формування, розподілу та використання грошових фондів і потоків, підпорядкованих державі. Це дає можливість чітко оцінювати дієвість економічної політики та її довготермінові результати, здійснювати необхідні коригування, встановлювати перспективні цілі соціально-економічного розвитку. Досвід розвинених країн світу свідчить про те, що фінансовий контроль стає одним із найбільш дієвих інструментів регулювання ринкової економіки.

Фінансовий контроль сприяє дотриманню принципу законності у сфері фінансової звітності, оскільки за його допомогою викриваються різні порушення фінансової дисципліни, тобто він є важливим засобом забезпечення законності фінансової діяльності. Основним завданням державного фінансового контролю є перевірка дотримання законодавства з фінансових питань, своєчасності та повноти надходження коштів у відповідні фонди, попередження правопорушень у фінансовій сфері тощо.

В сучасних умовах розвитку національної економіки масштаби тіньового перерозподілу грошових потоків (у тому числі бюджетних), виведення капіталів за межі країни, неефективного використання державного майна, зниження рівня надходжень від державної власності свідчать про недосконалість системи державного фінансового контролю в Україні. Наслідком цього є

зростання обсягів фінансових порушень у країні, спричинених не відсутністю інституціональної структури державного фінансового контролю, а слабкістю його теоретичної та методичної бази й недоліками в організації контрольного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток теорії і практики організації державного фінансового контролю за діяльністю суб'єктів економіки України зробили такі вітчизняні науковці, як Н.П. Владімірова [1], Д.В. Долбнева [10], К.С. Жадько [8], Н.Г. Здирко [3], Д.В. Калінкін [4], Т.Д. Косова [5], М.О. Кужелев [6], Я.І. Мулик [3], В.Ф. Піхоцький [7], В.Л. Плескач [8], В.М. Прасюк [9], Є.М. Романів [10], І.Є. Труш [11], А.В. Хомутенко [12], В.В. Шевченко [5], І.О. Шевченко [13], Н.В. Шевченко [13], О.А. Шевчук [14].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний внесок науковців у дослідження розвитку системи фінансового контролю, не всі її аспекти висвітлені та достатньо обґрунтовані, тому в умовах трансформаційних процесів у вітчизняній економіці вирішення потребують проблеми підвищення дієвості фінансового контролю за діяльністю бюджетних установ, забезпечення цільового та ефективного використання бюджетних коштів, а також пошуку напрямів удосконалення функціонування контролюючих органів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення сутності та дослідження особливостей організації державного фінансового контролю в умовах євроінтеграційних прагнень України.

Проведені останніми роками дослідження свідчать про те, що сьогодні існують такі негативні тенденції функціонування системи фінансового контролю в Україні, як недосконалість нормативної бази, роз'єднаність і невпорядкованість дій контрольних органів, відсутність єдиного погодженого плану заходів щодо фінансового контролю як за надходженням податкових і неподаткових платежів у бюджетну систему, так і за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів, що підкреслює актуальність теми дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед найважливіших проблем сучасного економічного розвитку України особливе місце посідають питання підвищення ефективності використання державних ресурсів, а також підвищення суспільного добробуту. Одним зі шляхів вирішення цієї проблеми є вдосконалення інституту державного фінансового контролю (ДФК) у країні.

Таким чином, перед державою важливою постає науково-прикладна проблема щодо створення дієвої та чітко структурованої системи державного фінансового контролю, обґрунтування стратегії її розвитку, формування методологічних та методичних основ функціонування її вищого органу, вдосконалення форм і методів здійснення контрольно-аналітичних дій, спря-

мованих на підвищення ефективності використання державних ресурсів.

На наш погляд, першими кроками реорганізації суб'єктів фінансового контролю має бути вжиття заходів щодо окреслення їх правового статусу, компетенції, повноважень, визначення форм та методів роботи з огляду на багатий світовий досвід. Зокрема, оскільки законодавча база системи фінансового контролю є недосконалою, зростає необхідність її адаптації шляхом застосування загальноприйнятої міжнародної практики організації фінансового контролю з урахуванням національних особливостей, що дасть можливість органам державного фінансового контролю забезпечити дієвий контроль за використанням коштів.

Ще одним із основних чинників попередження ситуацій неконтрольованості є запровадження координації фінансового контролю, на чому неодноразово наголошували відомі фахівці з цієї галузі. Водночас потребує посилення розвиток державного відомчого контролю підприємств державного сектору економіки, а також важливим є відновлення функцій внутрішнього контролю, організація якого покладена зараз на керівника підприємства.

Сьогодні існує значна кількість контрольних органів, розбіжності між якими неочевидні. Внаслідок цього в деяких сферах державного життя об'єкти контролю різних контрольних органів дублюються. Така ситуація притаманна, наприклад, бюджетному контролю, спеціалізованому адміністративному контролю (нагляду). Окрім цього, внаслідок відсутності єдиної лінії існує не лише різноманітність моделей побудови контрольних органів. Значно більшою проблемою є відсутність взаємної узгодженості цих органів у їх компетенції, методиках і результатах. Втім, ефективність системи органів державного фінансового контролю забезпечується на основі чіткого визначення їх функцій, розмежування повноважень, координації їхньої діяльності та видів відповідальності.

Незважаючи на заходи, які проводяться в державі, досі поширене нецільове використання державних фінансових ресурсів, що свідчить про недостатню ефективність наявної системи фінансового контролю, зокрема зовнішнього фінансового контролю, що не залежить від виконавчої влади та здійснюється стороннім органом, уповноваженим на проведення компетентних дій у сфері перевірки стану додержання фінансової дисципліни окремими учасниками фінансових відносин, у проведенні якого беруть участь органи як загальної, так і спеціальної компетенції у сфері фінансових відносин.

Аналіз виявлених порушень у використанні бюджетних коштів свідчить про те, що останніми роками аналітична складова частина у вжитті контрольних заходів, тобто запровадження у практику елементів аудиту ефективності використання коштів державного бюджету та державних позабюджетних фондів, оцінки

ефективності управлінських рішень Уряду, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, установ, організацій та підприємств, що перевірялися, набула стабільного характеру.

Результати вжитих упродовж 2020 року контрольних та контрольно-аналітичних заходів свідчить про те, що більшість бюджетних правопорушень набули системного характеру. Вони мають загальний характер, повторюються з року в рік. Класифікувати їх можна у такі види, як використання коштів державного бюджету з порушеннями Закону України «Про публічні закупівлі»; наявність завищених асигнувань та зайво одержаних коштів у зв'язку з необґрунтованим складанням кошторисних призначень; відволікання бюджетних коштів в дебіторську заборгованість на тривалий час та оплата бюджетними організаціями невиконаних послуг, робіт, неотримання товарно-матеріальних цінностей; планування видатків державного бюджету за відсутності правових підстав; недотримання принципу пропорційності фінансування (розподілу) бюджетних коштів; зниження сум доходів та видатків бюджету; порушення, пов'язані з використанням коштів, передбачених державним бюджетом на капітальні вкладення; перерозподіл коштів між бюджетними програмами та кодами економічної класифікації; нецільове використання коштів державного бюджету, передбачених на виконання державних програм; незаконне прийняття рішень КМУ щодо виділення коштів із резервного фонду державного бюджету; недоплати до бюджету за результатами фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання; неналежне ведення бухгалтерського обліку; неоприбуткування за обліком вартості матеріальних цінностей і коштів; зниження в обліку вартості основних засобів та інших ТМЦ; використання коштів з порушенням державних будівельних норм; бюджетні порушення, пов'язані з розміщенням та виконанням державного замовлення; утримання небюджетних установ та організацій за рахунок коштів держбюджету; порушення, пов'язані із заборгованістю місцевих бюджетів перед державним бюджетом; незаконне збільшення обсягів допад та субвенцій; порушення під час використання коштів міжбюджетних трансфертів.

Загальний обсяг виявлених Рахунковою палатою у 2020 році порушень і недоліків під час адміністрування дохідної частини державного бюджету, порушень бюджетного законодавства, а також фактів неефективного управління коштами Державного бюджету України і майном та їх нераціонального використання становлять 26 млрд. 258,4 млн. грн., зокрема:

- порушення та недоліки під час адміністрування дохідної частини державного бюджету – 4 млрд. 767,5 млн. грн.;
- порушення бюджетного законодавства – 9 млрд. 562,9 млн. грн.;
- неефективне управління бюджетними коштами і майном, їх нецільове використання – 11 млрд. 928 млн. грн. [2].

Із року в рік фахівці Рахункової палати виявляють факти існування такої хибної практики, як відволікання бюджетних коштів в дебіторську заборгованість на тривалий термін та оплата невиконаних послуг, робіт, неотриманих товарно-матеріальних цінностей.

На превеликий жаль, сьогодні система фінансового контролю практично не виконує попереджувально-профілактичної функції. Вона здебільшого констатує порушення, але в ній відсутні інструменти для їх попередження, тому необхідно створити більш цілісну, структуровану систему загального фінансового контролю в єдиному інформаційному просторі системи управління державними фінансами з механізмами взаємодії, обґрунтування стратегії його розвитку, вдосконалення форм і методів здійснення контрольних дій, підвищення їх ефективності та результативності.

Крім цього, існує потреба уточнення концептуальних основ формування й розвитку фінансового контролю, його організації, осмислення того, як функціонують його органи, опрацювання новітніх методологій і досвіду вжиття контрольних заходів. Трансформаційна модель фінансового контролю вимагає впровадження якісно нового менеджменту на сучасному етапі розвитку економіки України, яка дедалі більше набуває властивостей змішаної. Безперечно, для цього треба мати чітке уявлення про структуру системи фінансового контролю (рис. 1).

Сьогодні спостерігається недостатньо продумане копіювання західного досвіду, зокрема використання в системі державного управління фінансами ринкових методів, що приводить до звуження сфери фінансового контролю в системі державної служби.

На нашу думку, заслуговує на увагу ще один аспект фінансового контролю – розуміння його ролі в активізації та об'єднанні зусиль щодо розвитку управлінського персоналу. Як відомо, управління як категорія включає дві взаємопов'язані та водночас самостійні складові частини, а саме ідеологію управління, яка відображає мету, до якої прагне структура, що управляє, та організаційно-регулювальну складову частину, що визначає технологію досягнення цієї мети. Важливим елементом другої складової частини є наявність дієвого механізму прямих і зворотних зв'язків, який дає змо-

гу постійно відстежувати процеси державного управління, ступінь відповідності рішень, що приймаються, поставленим цілям, а також оцінювати їх результативність та ефективність.

Належний рівень фінансового контролю дає змогу досягти цього, адже він є важливим чинником забезпечення ефективності управління через посилення контролю. Головним при цьому є з'ясування того, яким чином пов'язати зростання рівня колегіальності в роботі контролюючих структур і забезпечення більшої самостійності у прийнятті рішень, отже, персональної відповідальності за їх реалізацію.

Внаслідок економічних реформ у державі відбувається фінансова децентралізація економіки, яка призвела до погіршення державного контролю над багатьма економічними процесами, зокрема використанням фінансових ресурсів. Зарубіжною практикою доведено, що децентралізація дає позитивний результат лише тоді, коли вона супроводжується посиленням державного контролю над процесами в бюджетно-фінансовій сфері. Саме тому потрібно проаналізувати як світову, так і вітчизняну практику здійснення фінансового контролю в контексті трансформаційних процесів в управлінні економікою України.

Як показала практика, зростання економічних злочинів у конкретних сферах свідчить про слабкість у них фінансового контролю. З 2000 року кількість виявлених злочинів зростає в галузі зовнішньоекономічної діяльності, у кредитно-фінансовій сфері, на ринку товарів і послуг, на банківському та валютному ринках, крім того, почастишали випадки хабарництва, комерційного підкупу. Відповідно, актуальність посилення фінансового контролю зумовлюється також необхідністю протистояти негативним явищам у економічній сфері. Це зумовлюється також тим, що вітчизняна економіка розвивається в умовах постійного дефіциту фінансових ресурсів, зростання державного боргу, отже, ефективне управління використанням останніх неможливе без відповідного контролю.

У нашій країні здійснення фінансового контролю ускладнене також через численність як державних, так і недержавних контролюючих структур та слабку узгодженість між ними. Крім того, під час перерозподілу фінансових ресурсів величезні кошти прямують у дотаційні регіони

Рис. 1. Структура загальної системи фінансового контролю [8, с. 87]

як через бюджет, так і через позабюджетні фонди, що потребує відповідного контролю.

На практиці слабкою стороною діяльності контролюючих органів є відсутність чіткої методологічної бази здійснення перевірок. Зокрема, найчастіше застосовується ревізія. Втім, цей метод дає змогу виявити кошти, використані не за призначенням, повернути які до місцевого бюджету практично не завжди можливо, а застосування різних форм попереднього контролю дає змогу не тільки констатувати негативні явища, але й попередити їх виникнення. Отже, попередній контроль виконує важливу профілактичну функцію.

Фінансовий контроль як засіб запобігання злочинності не можна підносити як «відкриття» сьогодення. В окремі історичні періоди йому приділялась певна увага, однак без нього не існували і не існують жодна держава, жодна суспільна система.

Сьогодні практична дієвість фінансового контролю як засобу запобігання злочинності набуває розвитку, потребує принципово нового організаційного та правового забезпечення й переорієнтації на кримінологічну спрямованість. Головними напрямками загальнодержавної політики у боротьбі з організованими злочинними групами мають бути не тільки встановлення контролю, їх локалізація, нейтралізація та ліквідація, але й усунення причин і фінансових умов відтворення організованої злочинної діяльності як такої.

Відповідно, ефективність оперативно-розшукової роботи задля виявлення правопорушень і злочинів у фінансовій та банківській сферах має залежати від виявлення недоліків та похибок організації та проведення фінансового контролю; від результатів аналізу й ретельного дослідження фінансових умов поширення в Україні організованої злочинної діяльності; від розроблення та вдосконалення нових методів боротьби з відмиванням грошей та інших доходів, одержаних злочинним шляхом, насамперед засобами фінансового контролю.

Досвід країн, у яких зростає економічний потенціал і відбувається розвиток фінансових центрів, проте відсутній адекватний контроль, засвідчує, що неконтрольований процес відмивання грошей може мати для суспільства серйозні соціальні й політичні наслідки, такі як:

– організована злочинність проникає у владні структури та управлінські ланки, беручи під власний контроль діяльність органів держави влади та управління;

– організовані злочинні групи впливають на прийняття державних економічних та політичних рішень, лобіюють свої інтереси у вузько корисних цілях;

– організована злочинна діяльність набуває імунітету переслідування та покарання.

У зв'язку з цим проблема переборювання криміналізації фінансових відносин стає однією з ключових. Як наслідок, система фінансового контролю має здійснювати такі дії:

– бути мобільною, тобто оперативно, адекватно та професійно реагувати на будь-які зміни в економіці та законодавстві;

– максимально повно забезпечувати здійснення попереднього, поточного та подальшого контролю.

Причому особливу увагу необхідно приділити саме першому, оскільки попередження дасть змогу уникнути небажаних наслідків у майбутньому. Окрім цього, кожному органу системи необхідно визначити своє місце, що дасть реальну можливість цілеспрямовано впливати на фінансову політику держави.

Висновки. Ефективно організований державний фінансовий контроль здатний впливати на результати господарської діяльності економічних суб'єктів, зміцнювати відносини власності, забезпечувати фінансову безпеку країни, тому системний розвиток державного фінансового контролю, вдосконалення його видів зумовили необхідність гармонізації інтересів держави, підприємств, суспільства загалом. Наявність науково обґрунтованої та економічно доцільної системи державного фінансового контролю сприятиме зменшенню обсягів тіньового сектору, попередженню фактів виникнення нових видів економічних правопорушень, приховування податків та інших негативних явищ у суспільстві.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Владімірова Н.П. Напрями реформування державного фінансового контролю задля забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 16. С. 46–52.
2. Звіт Рахункової палати України за 2020 рік. URL: <http://rp.gov.ua/Activity/Reports/?id=1083> (дата звернення: 03.06.2021).
3. Здирко Н.Г., Мулик Я.І. Державний фінансовий контроль в системі забезпечення економічної безпеки держави. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 7. С. 112–122.
4. Калінкін Д.В. Внутрішній аудит бюджетних установ в умовах реформування системи державного фінансового контролю : дис. ... канд. екон. наук. URL: http://www.hneu.edu.ua/web/public/moved/hneu/NAUKA/Vchenna_rada/2016/Kalinkin_D.V._Disertacia.pdf (дата звернення: 03.06.2021).
5. Косова Т.Д., Шевченко В.В. Концептуальні засади становлення вищого державного фінансового контролю на регіональному рівні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 7. С. 31–36.
6. Кужелєв М.О. Державний фінансовий контроль в Україні в умовах децентралізації: регіональний аспект. *Збірник наукових праць Університету ДФС України*. 2019. № 2. С. 129–140.
7. Піхоцький В.Ф. Система державного фінансового контролю в Україні: концептуальні засади теорії та практики : дис. ... докт. екон. наук. URL: http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/dis_pihotskiy.pdf (дата звернення: 03.06.2021).
8. Плєскач В.Л., Жадько К.С. Фінансовий контроль у контексті трансформаційних процесів економіки. *Фінанси України*. 2009. № 6. С. 85–93.

9. Прасюк В.М. Принципи державного фінансового контролю: загальна характеристика. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 4(29). Т. 2. С. 155–160.
10. Романів Є.М., Долбнева Д.В. Необхідність та напрямки удосконалення системи державного фінансового контролю в Україні як вимога сьогодення. *ScienceRise*. 2016. № 2/1(19). С. 35–38.
11. Труш І.Є. Державний фінансовий контроль в умовах економічних трансформацій. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 14. С. 141–144.
12. Хомутенко А.В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. *Економіка та держава*. 2020. № 2. С. 48–56.
13. Шевченко І.О., Шевченко Н.В. Реформування системи державного фінансового контролю в умовах євроінтеграції. *Економічні студії*. 2019. № 1(23). С. 97–101.
14. Шевчук О.А. Державний фінансовий контроль в Україні: теорія, методологія, практика : автореф. дис. ... докт. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» ; Університет банківської справи Національного банку України. Київ, 2014. 44 с.

REFERENCES:

1. Vladimirova, N.P. (2016) Napryamy reformuvannya derzhavnoho finansovoho kontrolyu zadlya zabezpechennya finansovoyi bezpeky sub'yektiv hospodaryuvannya [Directions of reforming public financial control to ensure the financial security of economic entities]. *Investments: practice and experience*, 16, 46–52. (in Ukrainian)
2. Zvit Rakhunkovoyi palaty Ukrayiny za 2020 rik [Report of the Accounting Chamber of Ukraine for 2020]. Available at: <http://rp.gov.ua/Activity/Reports/?id=1083> (accessed 03 June 2021).
3. Zdyrko, N.G., Mulyk, J.I. (2019) Derzhavnyy finansovyy kontrol' v systemi zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky derzhavy [State financial control in the system of economic security of the state]. *Economics. Finances. Management: current issues of science and practice*, 7, 112–122. (in Ukrainian)
4. Kalinkin, D.V. Vnutrishniy audyt byudzhetykh ustanov v umovakh reformuvannya systemy derzhavnoho finansovoho kontrolyu [Internal audit of budgetary institutions in terms of reforming the system of public financial control]. The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of economic sciences. Available at: http://www.hneu.edu.ua/web/public/moved/hneu/NAUKA/Vchenna_rada/2016/Kalinkin_D.V._Disertacia.pdf (accessed 03 June 2021).
5. Kosova, T.D., Shevchenko, V.V. (2019) Kontseptual'ni zasady stanovlennya vyshchoho derzhavnoho finansovoho kontrolyu na rehional'nomu rivni [Conceptual principles of higher state financial control at the regional level]. *Investments: practice and experience*, 7, 31–36. (in Ukrainian)
6. Kuzhelev, M.O. (2019) Derzhavnyy finansovyy kontrol' v Ukrayini v umovakh detsentralizatsiyi: rehional'nyy aspekt [State financial control in Ukraine in the context of decentralization: regional aspect]. *Collection of scientific works of the University of the SFS of Ukraine*, 2, 129–140. (in Ukrainian)
7. Pikhotsky, V.F. Systema derzhavnoho finansovoho kontrolyu v Ukrayini: kontseptual'ni zasady teorii ta praktyky [The system of public financial control in Ukraine: conceptual principles of theory and practice]. The dissertation on competition of a scientific degree of the doctor of economic sciences. Available at: http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/dis_pihotskyi.pdf (accessed 03 June 2021).
8. Pleskach, V.L., Zhadko, K.S. (2009) Finansovyy kontrol' u konteksti transformatsiy ekonomiky [Financial control in the context of transformational processes of the economy]. *Finance of Ukraine*, 6, 85–93. (in Ukrainian)
9. Prasyuk, V.M. (2019) Pryntsypy derzhavnoho finansovoho kontrolyu: zahal'na kharakterystyka [Principles of state financial control: general characteristics]. *Prykarpattya Legal Bulletin*, 4(29), 155–160. (in Ukrainian)
10. Romanov, E.M., Dolbneva, D.V. (2016) Neobkhdnist' ta napryamy udoskonalennya systemy derzhavnoho finansovoho kontrolyu v Ukrayini yak vymoha s'ohodennya [Necessity and directions of improving the system of public financial control in Ukraine as a requirement of today]. *ScienceRise*, 2/1(19), 35–38. (in Ukrainian)
11. Trush, I.E. (2017) Derzhavnyy finansovyy kontrol' v umovakh ekonomichnykh transformatsiy [State financial control in terms of economic transformations]. *Black Sea Economic Studies*, 14, 141–144. (in Ukrainian)
12. Khomutenko, A.V. (2020) Derzhavnyy kontrol' efektyvnosti upravlinnya derzhavnymy finansamy Ukrayiny [State control over the effectiveness of public finance management of Ukraine]. *Economy and State*, 2, 48–56. (in Ukrainian)
13. Shevchenko, I.O., Shevchenko, N.V. (2019) Reformuvannya systemy derzhavnoho finansovoho kontrolyu v umovakh yevrointehratsiy [Reforming the system of public financial control in terms of European integration]. *Scientific-practical economy. Journal of Economic Studies*, 1(23), 97–101. (in Ukrainian)
14. Shevchuk, O.A. (2014) Derzhavnyy finansovyy kontrol' v Ukrayini: teoriya, metodolohiya, praktyka [State financial control in Ukraine: theory, methodology, practice]. Dissertation abstract. Doctor of Economics. Science: special. 08.00.08 *Money, finance and credit*. Kiyv: University of Banking Nat. Bank of Ukraine, 44. (in Ukrainian)